

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu

24. Dönem 2. Yasama Yılı
2012

Rapor, Komisyonun
26.01.2012 tarihli
toplantısında kabul
edilmiştir.

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

KONYA E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU
İNCELEME RAPORU

I. BAŞLANGIÇ

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'nun 13 Ekim 2011 tarihli 24'ncü dönem 2'nci toplantısında kurulan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Alt Komisyonu, 24 Kasım 2011 tarihinde Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda incelemelerde bulunmuştur.

İncelemeye İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer ÜSTÜN, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Alt Komisyonu Başkanı ve Çorum Milletvekili Murat YILDIRIM, Ağrı Milletvekili Mehmet Kerim YILDIZ, İstanbul Milletvekili Atilla KAYA, Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL, Mardin Milletvekili Abdurrahim AKDAĞ, Komisyon Uzmanı Halil İbrahim BAYAR ve Uzman Yardımcısı Gökhan PİRİ katılmıştır.

II. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

24'ncü dönemde Komisyonumuza Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 9 adet dilekçe gelmiş olup, açık ceza infaz kurumundan herhangi bir başvuru intikal etmemiştir. Bu dilekçelerin 3 tanesi yargısal faaliyetlerden şikayet etmekle beraber 6 tanesi ceza infaz kurumuna ilişkin şikayetlerdir. Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hakkındaki şikayetler kurumun fiziki koşullarının yetersizliği, hükümlü ve tutuklular arasında güvenlik sorunları olduğu ve idarenin uygulama ve işlemlerinde katı davrandığı üzerinde yoğunlaşmıştır.

Ayrıca, Avrupa Konseyi İşkencenin ve İnsanlıkdışı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi'nin (CPT), 4-17 Haziran 2009 tarihlerinde Türkiye'ye yaptığı beşinci olağan ziyaretine ilişkin 31.03.2011 tarihinde yayınlanan raporunda, Konya E Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda personel tarafından fiziksel kötü muamele yapıldığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

yolunda birçok iddia derlendiğini ve hükümlü veya tutuklular arasında şiddet olaylarına da sıkça rastlandığı izleniminin edinildiği belirtilmiştir.

III. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 5'nci maddesine göre Komisyon, kamu kurum ve kuruluşlardan bilgi alma ve konuyla ilgili olarak inceleme yapma yetkisine sahiptir. Kanunun komisyonunun çalışma usul ve esaslarına ilişkin 6'ncı maddesine göre de Komisyon, incelemelerini alt komisyonlar marifetiyle gerçekleştirebilmektedir.

Bu hükümler doğrultusunda Konya E Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda inceleme yapan Heyet, öncelikle ceza infaz savcısı, idareciler ve personel ile toplantı yapmıştır. Heyet, kurum idareci ve personeli ile yaptığı toplantıdan sonra hükümlü ve tutuklularla koşullarda, sosyal etkinlikler ve atölye çalışmaları esnasında görüşerek varsa şikayetleri dinlemiş ve ceza infaz kurumu hakkındaki görüşlerini almıştır. Heyet, 3 adet yetişkin erkek, 2 adet kadın ve 2 adet erkek çocuk koşusunda görüşme ve incelemeler yapmıştır. Toplam 96 hükümlü ya da tutuklu ile görüşen heyet, hükümlü ve tutukluların şikayetlerini dinlemenin yanı sıra, yaşam koşulları, ceza infaz kurumunun fiziki yeterliliği ve sosyal aktiviteler hususlarında da gözlemlerde bulunmuştur.

IV. İNCELEMELER

Konya il merkezinde bir adet açık ve bir adet kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır. İncelemenin yapıldığı tarih itibariyle açık ceza infaz kurumunun kapasitesi 170 kişilik, kapalı ceza infaz kurumunun kapasitesi ise 700 kişiliktir. Ceza infaz kurumu 700 kişi kapasiteli olmasına rağmen 1081 hükümlü ya da tutuklu bulunmaktadır. Sağlık hizmetleri 1 adet doktor, 2 sağlık memuru ve 4 adet kurum personeli tarafından yerine getirilmektedir. Kurumda, okuma yazma, bağlama, bilgisayar kursları ve mesleki eğitim kursları verilmektedir. Kurum kütüphanesinde 8291 adet kitap bulunmakta, hükümlü ve tutuklular bu kütüphaneden faydalanmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Ayrıca konser, tiyatro gibi eğlence programlarının yanı sıra futbol, voleybol ve masa tenisi gibi spor turnuvaları düzenlenmektedir.

CPT'nin Konya E Tipi Ceza İnfaz Kurumunda kötü muamele olduğuna dair iddiaları üzerine, kötü muameleye ilişkin hassasiyetle görüşmelerde bulunan Heyet, görüştüğü 96 adet hükümlü ya da tutuklunun hiçbirinden kötü muamele ya da işkenceye yönelik bir şikayet almamıştır. Heyet; suç tipi, cinsiyet, yaş grubu ve infaz rejimi birbirinden farklı 96 hükümlü veya tutuklunun gerek fiziki koşullar gerekse idari uygulamalar konusunda şikayetler olsa da kötü muamele ve işkence konusunda CPT'nin aksine herhangi bir şikayet tespit etmemiştir.

Bu olumlu izlenimin dışında, ceza infaz kurumu yönetimi, mevcut fiziki koşullara göre, sosyal aktivite ve atölye çalışmalarında da başarılı bulunmuştur. Heyet, ceza infaz kurumunda yapılan bir müzikli sosyal etkinliği gözlemleme fırsatı bularak çok sayıda hükümlü ve tutuklu ile atölye çalışmalarında görüşmüştür. Kurumda okuma yazma kursu verildiği, dini konularda bilgi vermek üzere görevlilerin kurumda bulunduğu ve saz kursu gibi kursların açıldığı tespit edilmiştir. Bu olumlu izlenimlere ilave olarak kurum kütüphanesinin de çok sayıda kitabın olduğu ve ceza infaz kurumu için yeterli zenginlikte olduğu belirlenmiştir.

Tespit edilen müspet hususların yanında, fiziki koşulların yetersizliği, idarenin uygulamalarında yeterince esnek davranmaması, hükümlü ve tutuklular arasındaki güvenlik sorunu gibi olumsuz hususlar da Heyetin dikkatini çekmiştir.

Ceza infaz kurumunun en önemli sorunu kapasite fazlalığıdır. Bazı koşullarda ranza yeterli olmadığı için yer yataklarında yatılmaktadır. Kalabalık koşullarda havalandırma diğer önemli bir sorundur. Soğuk günlerde koğuş dışındaki havalandırma kısmına çıkamayan hükümlü ve tutuklular mecburen koğuş içerisinde vaktini geçirmektedir. Fakat kişi sayısının fazlalığı ve alan darlığı nedeniyle havalandırmada sıkıntı yaşanmaktadır. Bu sorunu çözecek aspiratör gibi havalandırma sistemleri de kurumda bulunmamaktadır. Kapasite fazlalığının yol açtığı diğer bir problem de tüm ceza infaz kurumunda yeterli miktarda sıcak su sağlanamamasıdır. Sıcak su dağıtımının yapıldığı kısma yakın olan koğuşlar sıcak su sıkıntısı çekmezken, daha uzak koğuşlar sıcak sudan yeterince yararlanamamaktadır. Fiziki kapasitenin yetersiz oluşu atölye çalışmalarının yeterince icra edilememesi sonucuna da yol açmakla birlikte, idare bu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

hususla koşulları zorlayarak atölye çalışmalarını görüş yapılan yerlerde gerçekleştirmektedir.

Koşullarda hükümlüler ve tutuklular arasında güvenlik sorunu olması da diğer önemli bir şikayet konusudur. Ziyaret edilen koşullarda zaman zaman kavgalara dönüşen tartışmaların olduğu tespit edilmiştir. Güvenlik sorununun da ana kaynağı da koşulların çok kalabalık olmasıdır. Bu hususta idarenin sorunu çözmek için yeterince inisiyatif almadığı düşünülse de, koşullara yeni kamera sisteminin kurulmakta olduğu görülmüştür. Bu sisteme göre, koşullarda herhangi bir sorun çıkıp çıkmadığı gözlemlenebileceği gibi, ne kadar sürede müdahale edilebileceği de mümkün olacaktır.

Koşullarda sigara içilmesi, kalabalık koşullar ve havalandırma sisteminin olmayışı ile birleşince, tüm hükümlü ve tutukluların sağlıklarını olduğundan daha fazla etkilemektedir. Soğuk aylarda sigara içilince soğuk nedeniyle kapılar açılmamakta, içerideki dumanı tahliye edecek havalandırma sistemi de olmadığından, özellikle sigar içmeyenler daha ciddi tehdit altında bulunmaktadır.

VI. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda 24 Kasım 2011 tarihinde yapılan inceleme ceza infaz kurumu idaresinin infaz sürecindeki tutum ve davranışları ve kurumunda kapasitesinin oldukça üstünde hükümlü ve tutuklu bulunması olarak iki açıdan değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kurum idaresi, kötü muameleye yönelik şikayetlerin gelmemesi ve fiziksel koşulların yetersizliğine rağmen düzenlenen sosyal etkinlikler bakımından yeterli çaba içerisinde olduğu görülmüştür. İdarenin atölye çalışmaları ve sosyal etkinlikler gibi özel mekanlar gerektiren faaliyetleri tüm şartları zorlayarak gerçekleştirmesi takdir edilecek bir durumdur. Avrupa Konseyi İşkencenin ve İnsanlık dışı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi'nin 31.03.2011 tarihinde yayınlanan raporunda personel tarafından fiziksel kötü muamele yapıldığı yolundaki iddialara yer vermesine karşın, idarenin uygulamalarından çok şiddetli bir biçimde yakınan hükümlü ve tutukluların bile bu iddiaları doğrulamamış olması oldukça sevindiricidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İdarenin eleştirilmesi gereken yönü ise hükümlü ve tutuklularla yeterli ve sağlıklı iletişim kuramamış olması ve mevzuatı esnek yorumlamayarak inisiyatif almamasıdır. Örneğin, ceza ve infaz kurumlarında bulunabilecek eşya ve maddeler hakkındaki yönetmeliğin 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında “Hükümlüler; ceza infaz kurumu dışından getirilmesine izin verilen giyim eşyalarından eskijenlerini, yenileriyle değiştirebilir” denilmektedir. Bu hükme göre kurum idaresi eski eşya ya da elbisesini iade etmeyene yeni bir eşya ya da elbise vermemektedir. Ancak bazı hükümlü ve tutuklular elbiselerini döşek, sandalyeye kılıf...vb amaçlı da kullandığından iade edecek elbise de bulunmamaktadır. Bu durumda hükümlü ve tutuklu yeniden elbise almak istediğinde eskisinin iadesi istenmektedir, iade mümkün olmadığı için de yeni elbise verilmemektedir. Halbuki bu ve benzeri durumlarda idarenin illaki eski elbisenin iadesi yerine, “hükümlü ve tutuklunun sahip olduğu eşyaların eskidiğinin veya kullanılamaz olduğunun tespiti” yapılarak da yönetmeliğin yukarıdaki hükmü işletilebilir. Ayrıca, bazı koşullardaki hükümlü ve tutuklular idarenin uygulamalarından şiddetle yakınmalarına rağmen bazı koşullarda şikâyetler yok denecek kadar azdır. Halbuki, ziyaret edilen koşullardaki koşullar hemen hemen benzerdir. Bu farklılık hükümlü ve tutukluların bakış açısından kaynaklanma olasılığı yüksek olmakla birlikte, idarecilerin hükümlü ve tutukluları koşullarında daha sık ziyaret ederek ve havalandırma, yatakların yetersizliği, hijyen gibi sorunları inisiyatif olarak çözebileceği düşünülmektedir.

Konya E Tipi Ceza İnfaz Kurumu eski bir yapı olmasına rağmen kapasitesi aşılmadan kullanıldığında yeterli görülmektedir. Fakat incelemenin yapıldığı tarih itibarıyla 700 kişilik kapasitesi olmasına rağmen 1081 kişiyi barındırmakta olan kurum, kapasitesinin oldukça üstünde olması nedeniyle fiziki koşullarda sıkıntı yaşamaktadır. Kapasite fazlalığı pek çok soruna yol açan ana etken olarak görünmektedir. Olması gerekenden daha fazla kişinin bulunduğu koşullarda en başta hijyen olmak üzere, ortak alan kullanımı, havalandırma ve sıcak su sağlama hususlarında sorunlara yol açmaktadır. Bu sorunun uzun vadede çözüm yolu daha fazla kapasiteli ceza infaz kurumu yapılmasıdır. Kısa vadede bazı hükümlü ve tutukluların koşulları daha iyi olan başka ceza infaz kurumlarına nakledilmesi çözüm olarak önerilebilir. İdare kapasiteden kaynaklı bazı sorunların çözümü yolunda adım atabilir. Havalandırma sıkıntısı olan koşullara aspiratör takılması ve ranza sağlanması, eski yatakların değiştirilmesi, plastik

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

---

masa ve sandalye temini gibi konularda idarenin daha fazla inisiyatif alması gerekmektedir.

Son olarak, koşullardaki güvenlik sorununun önüne geçmek için kurulmakta olan güvenlik kamera sistemi, hükümlü ve tutuklular arasındaki güvenlik problemlerini aşmakta tek başına yeterli olamayacağı görülmekte ve idarenin bu hususta da daha fazla inisiyatif olarak aktif bir tutum sergilemesi önem arz etmektedir.

Murat YILDIRIM

Çorum Mv. Alt Komisyon Başkanı

Mehmet Kerim YILDIZ

Ağrı Mv.

Ahmet Salih DAL

Kilis Mv.

Abdurrahim AKDAĞ

Mardin Mv.

İncelemeye Katılmadı

Malik Ecdar ÖZDEMİR

Sivas Mv.

Atila KAYA

İstanbul Mv.

İncelemeye Katılmadı

Ertuğrul KÜRKCÜ

Mersin Mv.

Komisyon raporlarına, <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/index.htm>
adresinden ulaşabilirsiniz.

Adres: TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar-ANKARA

Tel: 0 312 420 5406 – 420 5399   **Faks:** 0 312 420 5394

E-posta: insanhaklari@tbmm.gov.tr

